

उभयप्राप्तौ कर्मणि । ६६ ।

पूर्वेण षष्ठी प्राप्ता नियम्यते । उभयप्राप्ताविति बहुव्रीहिः । उभयोः प्राप्त्यिस्मि-
 न्कृति सो ऽयमुभयप्राप्तिः । तत्र कर्मण्येव षष्ठी विभक्तिर्भवति न कर्तरि । आश्चर्यो गवां
 दोहो ऽगोपालेन । रोचते म ओदनस्य भोजनं देवदत्तेन । साधु खलु पयसः पानं यज्ञदत्तेन ।
 ४ बहुव्रीहिविज्ञानादिक नियमो न भवति । आश्चर्यमिदं वृत्तमोदनस्य च नाम पाको ब्राह्म-
 णानां च प्रादुर्भाव इति । अकाकारयोः स्त्रीप्रत्यययोः प्रयोगे नेति वक्तव्यम् । भेदिका देव-
 दत्तस्य काष्ठानाम् । चिकीर्षा देवदत्तस्य कटस्य । शेषे विभाषा । अकाकारयोः स्त्रीप्रत्य-
 ययोर्ग्रहणात्तदपेक्षया शेषः स्त्रीप्रत्यय एव गृह्यते । विचित्रा हि सूत्रस्य कृतिः पाणिनेः
 पाणिनिना वा । के चिद्विशेषेणैव विभाषामिच्छति । शब्दानामनुशासनमाचार्येण आचा-
 10 र्यस्येति वा ।

क्तस्य च वर्तमाने । ६७ ।

न लोकाव्ययनिष्ठेति (६९) प्रतिषेधे प्राप्ते पुनः षष्ठी विधीयते । क्तस्य वर्तमानकाल-
 विहितस्य प्रयोगे षष्ठी विभक्तिर्भवति । राज्ञां मतः । राज्ञां बुद्धः । राज्ञां पूजितः । क्तस्ये-
 ति किम् । ओदनं पचमानः । वर्तमान इति किम् । ग्रामं गतः । नपुंसके भाव उपसंख्यानम् ।
 1३ क्त्वाच्चस्य कृतसितम् । मयूरस्य नृतम् । कोकिलस्य व्याकृतम् । शेषविज्ञानात्सिद्धम् (५०) ।
 तथा च कर्तृविवक्षायां तृतीयापि भवति । क्त्वाच्चेण कृतसितमिति ।

अधिकरणवाचिनश्च । ६८ ।

क्त्वा ऽधिकरणे चेति (३ । ४ । ७६) वक्ष्यति । तस्य प्रयोगे षष्ठी विभक्तिर्भवति । अय-
 मपि प्रतिषेधापवादो योगः । इदमेषामासितम् । इदमेषां शयितम् । इदमहेः सृतम् । इदं वन-
 2० कपेर्यातम् । इदमेषां भुक्तम् । इदमेषामशितम् । द्विकर्मकाणां प्रयोगे कर्तरि कृति द्वयोरपि
 षष्ठी द्वितीयावत् । नेताश्चस्य ग्रामस्य चैत्रः । अन्ये प्रधाने कर्मण्याहुः । तदा नेताश्चस्य
 ग्रामं चैत्रः ।

न लोकाव्ययनिष्ठाखलर्थतृणाम् । ६९ ।

कर्तृकर्मणोः कृतीति (६५) षष्ठी प्राप्ता प्रतिषिध्यते । ल उ उक् अव्यय निष्ठा खलर्थ
 2३ तृन् इत्येतेषां प्रयोगे षष्ठी विभक्तिर्न भवति । ल इति शतृशानचौ कानच्चासू किक्किनौ च
 गृह्यन्ते । ओदनं पचन् । ओदनं पचमानः । ओदनं पेचानः । ओदनं पेचिवान् । पपिः सोमम् ।
 ददिर्गाः । उ । कटं चिकीर्षुः । ओदनं बुभुक्षुः । कन्यामलंकरिषुः । इक्षुचो ऽपि प्रयोगे नि-
 षेधः । उक् । आगामुकं वाराणसीं रत्न आहुः । उक्प्रतिषेधे कमेर्भाषायामप्रतिषेधः । दा-
 स्याः कामुकः । अव्यय । कटं कृत्वा । ओदनं भुक्त्वा । अव्ययप्रतिषेधे तोसुन्कसुनोरप्रति-
 3० षेधः । पुरा सूर्यस्योदेतोराधेयः । पुरा क्रूरस्य विसृपो विरप्तिश्च (VS. 1, 28) । निष्ठा । ओदनं
 भुक्तवान् । देवदत्तेन कृतम् । खलर्थ । ईषत्करः कोटो भवता । ईषत्पानः सोमो भवता । तृ-
 न्निति प्रत्याहारग्रहणम् । लटः शतृशानचावित्यारभ्य आ तृनो नकारात् (३ । २ । १२४—
 १३५) । तेन शानन्चानश्शतृतृणामपि प्रतिषेधो भवति । सोमं पचमानः । नटमाघ्नानः ।